

Bruto domaći proizvod (BDP) i stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2017. godinu

EUROSTAT je 13. decembra 2018. godine objavio podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku za 2017. godinu, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa nacionalnim statističkim institutima ostalih evropskih zemalja.

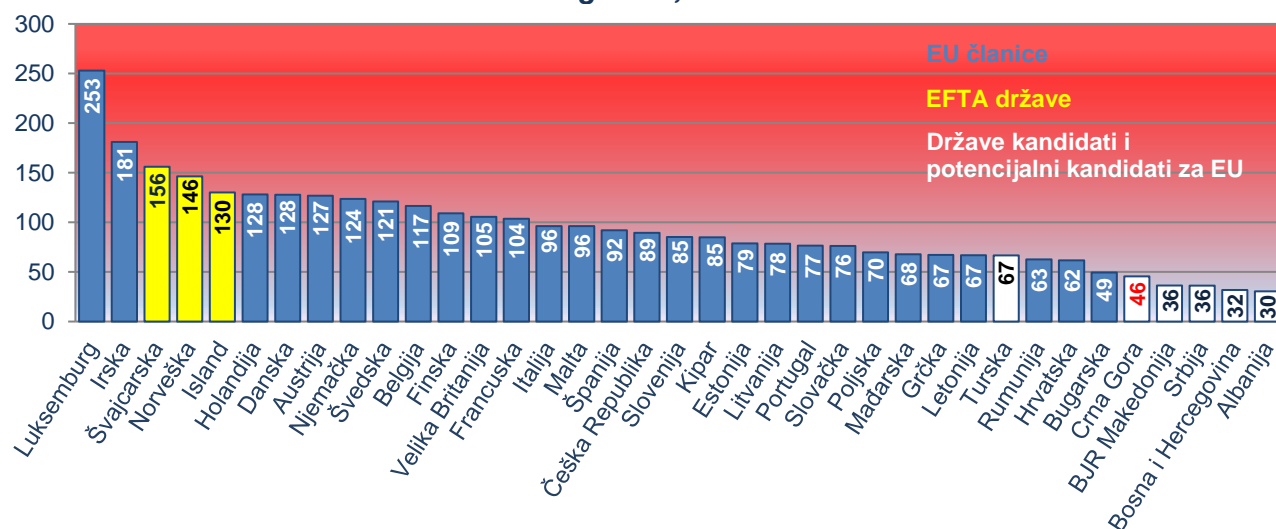
Bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2017. godini iznosio je 46% prosjeka EU28.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU28, i iznosi 253% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 49% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 62% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 46% prosjeka EU. BJR Makedonija i Srbija se nalaze na nivou od 36% evropskog prosjeka, Bosna i Hercegovina na nivou od 32% dok je Albanija na nivou od 30% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM među zemljama članicama u 2017. godini se kretala u rasponu od 54% prosjeka EU u Bugarskoj do 132% prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2017. godina, EU28=100

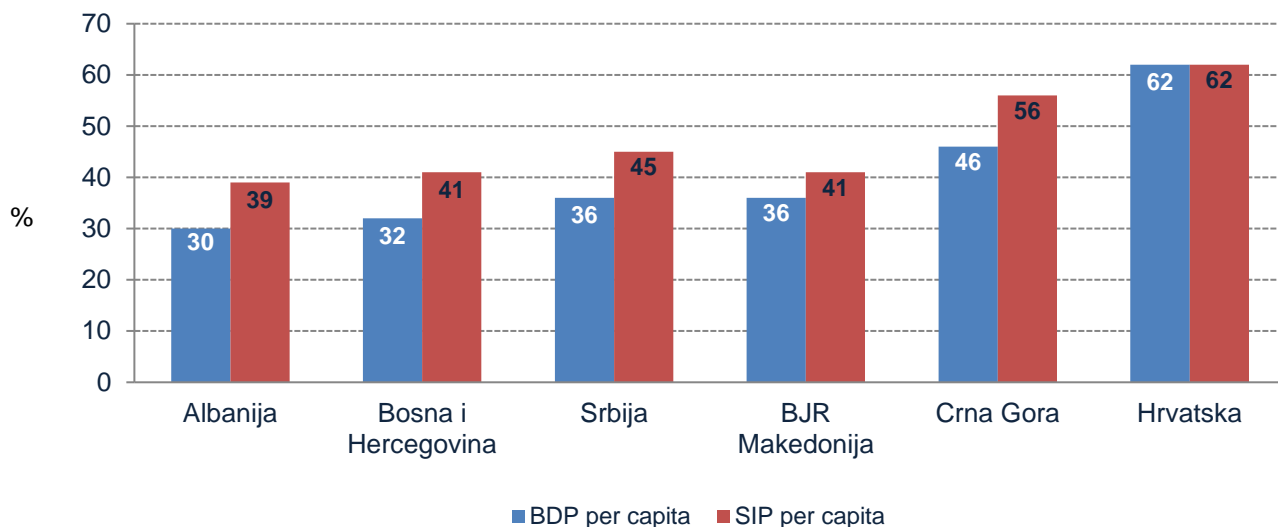

Tabela 1. Bruto domaći proizvod i stvarna individualna potrošnja po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2017. godinu, EU28=100

Država	BDP po stanovniku			SIP po stanovniku		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
EU28	100	100	100	100	100	100
EA19	106	106	106	105	105	104
Luksemburg	266	260	253	140	134	132
Irska	178	177	181	94	94	93
Holandija	130	128	128	115	111	111
Danska	127	126	128	116	113	114
Austrija	129	128	127	121	119	117
Njemačka	124	124	124	122	122	122
Švedska	125	122	121	113	110	109
Belgija	118	118	117	114	113	112
Finska	109	109	109	114	113	112
Velika Britanija	109	107	105	115	115	114
Francuska	105	104	104	110	110	108
Italija	95	97	96	97	98	98
Malta	92	94	96	79	78	78
Španija	91	91	92	89	89	89
Češka	87	88	89	78	79	82
Slovenija	82	83	85	76	76	77
Kipar	82	84	85	91	92	92
Estonija	76	77	79	71	72	73
Litvanija	75	75	78	83	85	88
Portugal	77	77	77	82	82	82
Slovačka	77	77	76	76	76	76
Poljska	69	68	70	74	74	76
Mađarska	68	67	68	63	62	62
Grčka	69	68	67	79	77	76
Letonija	64	64	67	66	65	68
Rumunija	56	59	63	58	65	68
Hrvatska	59	61	62	59	61	62
Bugarska	47	48	49	53	53	54
Švajcarska	165	160	156	131	126	124
Norveška	156	145	146	130	127	127
Island	126	131	130	116	116	117
Turska	67	66	67	67	67	68
Crna Gora	42	44	46	54	56	56
BJR Makedonija	36	37	36	41	42	41
Srbija	36	37	36	46	46	45
Albanija	30	30	30	38	37	39
Bosna i Hercegovina	30	31	32	41	41	41

Izvor: EUROSTAT

Grafik 2. BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2017. godinu, poređenje sa zemljama okruženja, EU28=100

Za zemlje koje imaju status kandidata za članstvo u EU, SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 39% do 56% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2017. godini iznosila je 56% prosjeka EU28. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 62% prosjeka EU, dok je najniža u Albaniji i Bosni i Hercegovini sa 39% odnosno 41% prosjeka EU28.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU28.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 231-004; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

e-mail: contact@monstat.org